CULTURA

Birret per al nen de Liverpool

Paul Preston repassa vida i carrera en l'acte com a doctor 'honoris causa' per la UB

CARLES GELI

Barcelona - 16 JUN 2016 - 07:23 CEST

Paul Preston, ahir des del púlpit del paranimf de la UB. /ALBERT GARCIA

El nen que va ser es cordava només el botó del coll perquè la capelina emulés les ales dels avions nazis que havien bombardejat el seu Liverpool natal i l'emèrit savi que és ara, amb 70 anys, saludava ahir ajustant-se la toga i brindant el birret blau celeste des del púlpit del paranimf de la Universitat de Barcelona (UB) després del seu discurs. Entre aquests dos gestos, tota una vida, la de l'historiador Paul Preston, que ell mateix va evocar durant el seu nomenament com a doctor *honoris causa* del centre.

Alguna inhalació entretallada indicava que aquesta trajectòria vital comença a ser llarga, com l'acadèmica, però les dues sempre intenses i honestes, com havia apuntat des d'aquest mateix púlpit el professor de la UB Joan Villarroya sobre el

seu patrocinat, “l'hispanista que millor ha escrit sobre la història recent d'Espanya”. Parlava de l'autor de *Franco*, *caudillo de España*, “potser avui encara la millor biografia del dictador”, que ja té 20 anys, sí, però que aquest Preston una mica vermellós segueix revisant sense parar, desmitificant, com a última aportació, “la falsa figura del Franco salvador de jueus”. Sí, es glossava l'autor de *La guerra civil española* (ara en còmic) o la polèmica *El holocausto español*, “on demostra que hi va haver terror als dos bàndols, però que en el dels revoltats estava organitzat des d'abans de l'inici de la Guerra Civil”.

Amb el títol ja en poder seu, el birret com a corona del seu magisteri, l'anell per segellar dictàmens i uns guants blancs com a símbol de la puresa que ha de distingir els seus coneixements, Preston, com alçat pels aplaudiments de les 150 persones presents i la trentena de ja germans de claustre enfundats en fins a cinc togues de colors diferents, va oblidar enrere el degà de la Facultat de Geografia i Historia, Francesc Xavier Roigé, i el seu padrí camí del púlpit. Semblava que tenia pressa per veure's com el nano que construïa maquetes d'avions de la Segona Guerra Mundial, aquest noiet de barri obrer que reforçaria un sentiment de comunitat que “acabaria influint en la meva mirada sobre la història d'Espanya”. Aquest modest jove que, per fi, entraria a Oxford, “un petit miracle”, on tampoc aprendria gaire perquè “aquella història que s'ensenyava era molt avorrida”, un tedi que va acabar quan va anar a un curs de Hugh Thomas sobre la Guerra Civil: “Una caixa de Pandora que em va permetre estudiar el comunisme, el feixisme..., aquí hi era tot alhora”.

El Madrid d'entre els últims anys de la dècada dels seixanta i el 1973, quan Preston va viure aquí per reforçar els estudis i l'idioma, li va permetre adonar-se del que era el franquisme: “Càrregues policials a la universitat i ser testimoni d'un tiroteig entre membres del FRAP i la policia”, una cosa que el va influir “en la visió crítica de la Guerra Civil i la simpatia pels governs de la República”. Proveït amb la “metodologia forense” de qui va ser gairebé un pare per a ell, el Herbert Southworth d'*El mito de la cruzada de Franco*, es va convertir, admet sardònic, en “un historiador dolent, potser social, amb tendències biogràfiques”, que el 1982 van desembocar en Franco, una tasca que gairebé va rebutjar perquè intuïa una figura “avorrida i detestable”, però que va esdevenir “fascinant i carregada de senyals grotescs”, com quan Franco va contractar un alquimista perquè incrementés les reserves d'or del país i a qui li constava “un superestat masònic

que governava el món".

Preston va citar una infinitat d'historiadors espanyols ja amics, però va destacar el desaparegut Gabriel Cardona i Hilari Raguer, que el va ajudar el 2005, enviant-li uns cursos del mític *Digui, digui*, a aprendre un català amb el qual es va expressar ahir, puntuat per "de bell antuvi", "palesar" i similars, i reforçant així uns llaços amb una capital catalana en la qual li va ser fàcil imaginar el clima de la Barcelona obrera republicana després d'un dinar en l'atrotinada casa del Paral·lel d'un veterà militant de la CNT.

"La meva posició antifranquista i pro Segona República segueix intacta, però avui estic més predisposat a veure maldats i bondats en els dos bàndols", es confessava Preston des del púlpit, una mica com havia fet, a través d'una videogravació, el seu predecessor en la sessió acadèmica, el nord-americà Eugene Garfield, pare dels índexs sumaris i dels de citacions dels treballs científics, les empremtes que deixa tot investigador durant la seva feina, i que, flamant doctor *honoris causa* també de la UB, constatava ara que s'utilitza el seu model "no tant com a element de recuperació d'informació sinó com a sistema d'avaluació científica".

"El més divertit és veure com s'apassiona amb l'Everton, una cosa així com ser de l'Espanyol a Liverpool, i sentir-lo parlar de música: té una discografia a casa que riu-te'n de la biblioteca que ha donat a Poblet; això no ho deixarà anar", comentava Eduardo Mendoza al final de l'acte sobre el seu amic Preston, que el va citar, a ell i als seus llibres, com a font, amb els de Marsé i Vázquez Montalbán, per estimar una mica més aquesta Barcelona que ahir el doctorava. I entre birrets de molts colors, més d'un va pensar que hi haurà passions humanes que mai, ni un *Brexit*, per exemple, podran descompondre.

ARXIVAT A:

Paul Preston · UB · Francisco Franco · Eduardo Mendoza · Hilari Raguer · Herbert Southworth · Hugh Thomas · Guerra Civil Espanyola · Franquisme · Catalunya · Universitat · Feixisme

CONTENIDO PATROCINADO